

Bijlage 4: De externe blik op de inhoud en kwaliteit van UGent opleidingen

1. Belang van de externe blik

In 2016 adviseerde de instellingsreviewcommissie (Z016) aan de UGent ook om nog sterker in te zetten op internationale benchmark en op de vakinhoudelijke check van opleidingen. (zie bijlage 2: Adviesrapport Eigen Regie NVAO - UGent).

Deze opmerking kreeg voor alle hoger onderwijsinstellingen in Vlaanderen een nog dwingender karakter toen in het nieuwe decreet kwaliteitszorg¹ (2018) de inbreng van de externe blik werd ingeschreven als cruciaal voor de beoordeling van de inhoudelijke kwaliteit (o.a. opleidingscompetenties, programma, eindniveau) van een opleiding. Het decreet vindt het noodzakelijk dat opleidingen op systematische wijze een extern perspectief binnenbrengen om kritisch te reflecteren over:

- het internationaal aan de maat & evidence-based zijn van de opleidingsprogramma's
- de beroepsbekwaamheid van de afgestudeerden
- de employability van de afstuderenden
- het eindniveau van de afgestudeerden

In de Eigen Regie 2.0 kiest de UGent er voor om de externe blik een zeer prominente rol te geven en structureel te verankeren..

2. Externe stakeholders

De stakeholders die de externe blik kunnen binnenbrengen zijn onder te brengen in twee groepen:

- Onafhankelijke internationale peers/vakgenoten/experten
- Werkveld, alumni, relevante andere externen

¹ Cf. <https://www.vlaamsparlament.be/parlementaire-documenten/parlementaire-initiatieven/1246131#procedureverloop>.

Zowel voor het Vlaamse decreet als voor de NVAO bij de volgende instellingsreview zal de betrokkenheid van externen en zeker hun **onafhankelijkheid** bekeken worden. Er biedt zich een spectrum aan van externen in de graad van onafhankelijkheid. Zo zijn stagebegeleiders heel nauw betrokken bij de onderwijsprocessen in een opleiding, terwijl internationale peers daar dan weer verder af staan. Belangrijk is dat opleidingen een brede mix van stakeholders betrekken.

3. De externe blik: verwachtingen voor opleidingen en faculteiten

De Eigen Regie 2.0 wil zoveel mogelijk zelfsturing faciliteren en stimuleren. Het is dan ook de bedoeling dat opleidingen en faculteiten zelf instaan voor het binnenbrengen van een structurele externe blik op het onderwijs en dat faculteiten de opleidingen hierbij gerichte ondersteuning bieden.

In bijna alle opleidingen en faculteiten lopen nu reeds initiatieven waarbij op regelmatige basis externe stakeholders worden betrokken en een extern perspectief wordt binnengehaald. Al deze initiatieven kunnen prima als basis dienen om in de Eigen Regie 2.0 de externe blik op een systematische, formele en navolgbare manier verder in te vullen, zoals het decreet dit momenteel voorschrijft.

Wat wordt minimaal van een opleiding verwacht?

- 1) Elke opleiding betreft **een breed spectrum** van externe stakeholders om de inhoudelijke component (minstens) de opleidingscompetenties, het opleidingsprogramma en de toetsing en het eindniveau van de opleiding mee af te laten toetsen. DOWA voorziet daartoe in ondersteunende informatie over mogelijke **acties en werkvormen**. De acties die gericht zijn op het binnenbrengen van de externe blik zijn steeds **traceerbaar** in die zin dat de opleiding het beleid rond de externe blik, de (geplande) acties en het resultaat van die acties – de verkregen input en het gevolg die de opleiding eraan geeft – bespreekt in de OC en registreert in de monitor.
- 2) De resultaten uit **opleidings specifieke bevragingen** van het werkveld of andere structureel betrokken stakeholders en uit **centraal georganiseerde bevragingen** van pas afgestudeerden en alumni, zoals gepresenteerd in de monitor via UGI, worden jaarlijks door de OC-commissie besproken en vormen het startpunt voor **zelfreflectie** en eventueel diepergaande analyse.
- 3) Minstens **drie internationale academische peers**, met een brede blik op de opleiding, spreken zich elk apart of in een panel één keer *om de 4 jaar* of bij elke '*grote programmawijziging*' uit over de inhoudelijke kwaliteit van de opleiding. Het gaat hier bij voorkeur om internationaal gezaghebbende experts. Dat betekent dat hij/zij uitspraken doen over het al dan niet aan de maat zijn van die inhoudelijke kwaliteit. Op die manier worden tijdens de verlenging van de accreditatie tussen de instellingsreviews alle opleidingen extern beoordeeld op hun basiskwaliteit.

4. De externe blik: opvolging door het Onderwijskwaliteitsbureau (OKB)

Het OKB screent de kwaliteit van een opleiding op basis van drie criteria:

- de congruentie van de data (uit o.a. UGI) en de inhoud van de opleidingsmonitor (met o.a. de zelfevaluatie)
- de verankering van de externe blik
- de kwaliteitscultuur van de opleiding

Het Onderwijskwaliteitsbureau krijgt dus als taak specifieke aandacht te besteden aan de manier waarop opleidingen er in slagen om het perspectief van externen (internationale *peers*, vertegenwoordigers van het werkveld) effectief binnen te brengen, daarover te reflecteren in de OC en dit waar nodig te vertalen naar opgevolgde (verbeter)acties.

Het OKB zal o.a. in functie van deze opdracht beschikken over voldoende externe leden die de focus op de externe blik scherp zullen houden.